

1. Názov aktivity

Lesné plody a bylinky – výroba penového kúpeľového masla (komunitný workshop vedený žiakmi)

2. Cieľ aktivity

Cieľom aktivity je rozvíjať podnikavosť a mäkké zručnosti žiakov prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do prípravy a realizácie komunitného workshopu pre verejnosť.

Žiaci preberajú rolu organizátorov, prezentujúcich a facilitátorov jednotlivých častí workshopu. Učia sa plánovať priebeh aktivity, pripravovať obsah, komunikovať s účastníkmi a viesť praktickú činnosť krok za krokom.

Aktivita prepája poznatky o lesných plodoch a bylinkách a ich využití s praktickou výrobou produktu. Žiaci tak prechádzajú celým procesom od získavania informácií, cez ich spracovanie a prezentáciu až po realizáciu a odovzdanie hodnoty účastníkom.

Cieľom nie je len odovzdanie vedomostí, ale najmä rozvoj schopnosti:

- spolupracovať v tíme
- komunikovať s rôznorodou skupinou ľudí
- organizovať priebeh aktivity
- prevziať zodpovednosť za výsledok

3. Typ aktivity

- komunitný workshop pre verejnosť
- projektové učenie
- rovesnícke učenie (žiaci ako facilitátori)

4. Metodický prístup

Aktivita je postavená na princípe projektového učenia, ktoré prebieha v cykle:

pozorovanie → porozumenie → plánovanie → realizácia → zdieľanie → reflexia

Každá fáza má v procese učenia jasnú úlohu. V úvodnej fáze žiaci získavajú poznatky a skúsenosti (pozorovanie a porozumenie), následne tieto poznatky spracúvajú a plánujú konkrétnu aktivitu. V realizačnej fáze preberajú aktívnu rolu a vedú workshop, čím si overujú svoje schopnosti v praxi.

Záverečná reflexia umožňuje pomenovať skúsenosť, uvedomiť si vlastný posun a identifikovať oblasti na zlepšenie.

Dôležitým prvkom metodiky je, že dospelý nevystupuje ako hlavný nositeľ aktivity, ale ako facilitátor procesu. Jeho úlohou je pripraviť prostredie, usmerniť prípravu a podporiť žiakov v prípade potreby, nie však riadiť samotnú aktivitu.

5. Príprava aktivity

Príprava aktivity predstavuje zásadnú fázu celého procesu učenia, ktorá ovplyvňuje kvalitu samotnej realizácie workshopu. V tejto fáze žiaci postupne preberajú zodpovednosť za jednotlivé časti aktivity a pripravujú sa na svoju rolu organizátorov, prezentujúcich a facilitátorov.

Cieľom prípravy je nielen obsahové zvládnutie témy, ale najmä rozvoj schopnosti spolupracovať, plánovať, komunikovať a viesť aktivitu pre iných účastníkov.

5.1 Rozdelenie rolí medzi žiakov

Rozdelenie rolí medzi žiakov je kľúčovým prvkom úspešnej realizácie aktivity. Každý žiak má jasne definovanú úlohu, za ktorú nesie zodpovednosť, čo prispieva k plynulému priebehu workshopu aj k rozvoju tímovej spolupráce.

Prezentujúci sa pripravujú na vystúpenie pred skupinou. Ich úlohou nie je len odovzdať informácie, ale vysvetliť ich zrozumiteľne, prispôsobiť ich cieľovej skupine a reagovať na otázky účastníkov.

Facilitátori stanovišťa vedú jednotlivé tematické časti workshopu. Pracujú s menšou skupinou účastníkov, usmerňujú ich činnosť a učia sa udržiavať pozornosť a prispôbovať tempo aktivity.

Sprievodcovia výrobou zabezpečujú praktickú časť. Vysvetľujú postup krok za krokom, kontrolujú priebeh práce a pomáhajú účastníkom v prípade potreby.

Organizačný tím zabezpečuje celkový priebeh aktivity – pripravuje priestor, koordinuje presuny účastníkov a dohliada na dodržiavanie časového harmonogramu.

Takto nastavené roly umožňujú zapojiť všetkých žiakov a zároveň vytvárajú reálnu skúsenosť s tímovou spolupracou a zodpovednosťou za výsledok.

5.2 Príprava obsahu

Žiaci pripravujú obsah workshopu na základe vlastného skúmania a spracovania informácií.

Zameriavajú sa na poznatky o lesných plodoch a bylinkách, ich účinkoch a možnostiach využitia v každodennom živote. Súčasťou prípravy je aj vysvetlenie postupu výroby produktu, ktorý bude súčasťou workshopu.

Pri tvorbe obsahu sa učia vyberať podstatné informácie, prepájať ich s praxou a formulovať ich zrozumiteľným spôsobom. Dôležitou súčasťou je aj návrh organizácie jednotlivých častí workshopu, aby na seba logicky nadväzovali.

Táto fáza rozvíja schopnosť pracovať s informáciami, štruktúrovať ich a prispôbovať cieľovej skupine.

5.3 Príprava priestoru

Priestor je organizovaný tak, aby podporoval plynulý priebeh workshopu a aktívne zapojenie účastníkov.

Je rozdelený na tematické stanovišťa, kde prebiehajú jednotlivé aktivity, spoločný priestor určený na prezentáciu a pracovnú zónu na praktickú výrobu produktu.

Takéto usporiadanie umožňuje jasnú orientáciu účastníkov, podporuje prirodzený pohyb medzi aktivitami a zároveň uľahčuje organizáciu zo strany žiakov.

5.4 Príprava materiálu

Dôležitou súčasťou prípravy je zabezpečenie všetkých potrebných materiálov a pomôcok.

Žiaci pracujú so surovinami určenými na výrobu, ktoré musia byť presne pripravené v potrebnom množstve. Súčasťou sú aj pracovné pomôcky, ako sú misky, mixéry alebo lyžice, ktoré umožňujú realizáciu praktickej časti.

Okrem toho pripravujú obaly na finálny produkt a materiály pre jednotlivé stanovišťa, napríklad knihy, bylinky alebo pozorovacie pomôcky.

Materiál je potrebné usporiadať prehľadne a pripraviť tak, aby bol ľahko dostupný počas celej aktivity. Táto fáza zároveň rozvíja organizačné schopnosti a zodpovednosť žiakov.

6. Priebeh aktivity

6.1 Úvodná fáza – tematické stanovišťa

Úvodná fáza workshopu je zámerne navrhnutá ako voľná a zážitková. Účastníci sa pohybujú medzi stanovišťami vlastným tempom, čo vytvára prirodzené prostredie na komunikáciu a odbúrava bariéru medzi žiakmi a verejnosťou.

Táto fáza má niekoľko dôležitých funkcií. Umožňuje účastníkom postupne sa naladiť na tému, vytvára bezpečnú atmosféru a zároveň dáva žiakom priestor na neformálnu komunikáciu. Práve v tejto časti si žiaci často prvýkrát vyskúšajú vysvetľovanie a vedenie účastníkov bez tlaku formálnej prezentácie.

Stanovištia by mali byť pripravené tak, aby boli vizuálne atraktívne a zároveň obsahovo zrozumiteľné. Odporúča sa, aby si žiaci vopred nacvičili, ako budú účastníkov sprevádzať a čo im chcú odovzdať.

6.1.1 Bylinková knižnica

Účastníci si prezerajú knihy o bylinkách, liečivých rastlinách a lesných plodoch. Žiaci ich sprevádzajú, upozorňujú na zaujímavosti a zdieľajú vlastné poznatky.

6.1.2 Vedecký kútik – pozorovanie rastlín

Účastníci pozorujú časti rastlín pomocou mikroskopov. Žiaci pomáhajú s nastavením a vysvetľujú, čo účastníci vidia.

6.1.3 Relaxačný kútik

Prezentácia účinkov esenciálnych olejov na relaxáciu a koncentráciu. Účastníci majú možnosť vyskúšať rôzne vône.

6.1.4 Čajovňa priateľov

Účastníci si miešajú vlastné čajové zmesi. Žiaci vysvetľujú účinky bylín a spôsob ich kombinovania.

Táto fáza vytvára atmosféru objavovania a pripravuje účastníkov na ďalší program.

6.2 Spoločné uvedenie

Žiaci predstavia:

- seba a svoju rolu
- tému workshopu
- program a jeho priebeh

Zároveň vysvetlia, že účastníkov čaká prezentácia, ochutnávka a praktická výroba produktu.

6.3 Edukačná prezentácia

Žiaci vedú prezentáciu, v ktorej:

- vysvetľujú, čo sú lesné plody a byliny
- predstavujú jednotlivé druhy (maliny, čučoriedky, brusnice, rakytník, hloh)

- popisujú ich účinky na zdravie
- uvádzajú možnosti využitia v potravinách a kozmetike
- upozorňujú na bezpečné zbieranie v prírode

6.4 Ochutnávka

Účastníci ochutnávajú:

- čerstvé lesné plody
- čaje (napr. šípkový, trnkový)

Žiaci vysvetľujú ich účinky a prínos pre zdravie.

6.5 Inštruktáž k výrobe

Inštruktáž je kľúčovým momentom, kde sa prepája teoretická časť s praktickou. Žiaci by nemali iba prečítať postup, ale vysvetliť logiku jednotlivých krokov.

Je dôležité, aby účastníci pochopili, prečo sa jednotlivé suroviny používajú a aký majú význam. Napríklad vysvetlenie úlohy oleja, vitamínu E alebo prášku pomáha účastníkom lepšie porozumieť produktu a zvyšuje hodnotu aktivity.

Žiaci by mali hovoriť pomaly, jasne a kontrolovať, či účastníci rozumejú. Odporúča sa rozdeliť inštruktáž na menšie kroky a po každom kroku overiť pochopenie.

6.6 Praktická časť – výroba produktu

6.6.1 Suroviny

- 225 g penového kúpeľového masla
- 28 g malinového oleja
- 3 g vitamínu E
- niekoľko kvapiek malinovej vône
- 2 lyžice malinového prášku
- voliteľne: malinový prášok
- sušené bylinky (levanduľa, nechtík)

6.6.2 Postup

1. Zmiešať penové maslo s malinovým olejom
2. Šľahať zmes do spojenia
3. Pridať vitamín E a vôňu
4. Pridať malinový prášok
5. Pokračovať v šľahaní do nadýchanej konzistencie

6. Voliteľne pridať farbu
7. Naplniť do dózy a ozdobiť

6.6.3 Úloha žiakov

Žiaci:

- vedú účastníkov jednotlivými krokmi
- pomáhajú pri výrobe
- kontrolujú postup
- dohliadajú na bezpečnosť a poriadok

6.7 Záver a reflexia

Reflexia je neoddeliteľnou súčasťou aktivity a často býva podceňovaná. Práve v tejto fáze dochádza k uvedomeniu si toho, čo sa účastníci aj žiaci naučili.

Reflexia by mala byť vedená formou otvorených otázok. Dôležité je vytvoriť bezpečný priestor, kde sa účastníci aj žiaci môžu vyjadriť bez hodnotenia.

Žiaci sa učia pomenovať vlastnú skúsenosť, zhodnotiť svoju rolu a uvedomiť si, čo by urobili inak. Tento proces výrazne podporuje rozvoj sebareflexie a zodpovednosti za vlastné učenie.

7. Mäkké zručnosti, ktoré žiaci rozvíjali

Rozvoj mäkkých zručností prebieha počas celej aktivity prirodzene, nie izolovane. Žiaci si ich osvojujú prostredníctvom konkrétnych situácií – pri komunikácii s účastníkmi, riešení problémov či spolupráci v tíme.

Dôležité je, že tieto zručnosti nie sú iba pomenované, ale reálne zažívané. Práve táto skúsenosť má najväčší vplyv na ich rozvoj.

7.1 Prezentačné zručnosti

- vystupovanie pred skupinou
- vysvetľovanie odborných pojmov jednoduchým jazykom
- práca s prezentáciou

7.2 Komunikácia a spolupráca

- sprevádzanie účastníkov výrobou
- odpovedanie na otázky
- poskytovanie pokynov

7.3 Zodpovednosť

- organizácia priebehu aktivity
- dohľad nad bezpečnosťou a postupom

7.4 Tvorivosť

- návrh vzhľadu produktu
- kombinovanie vôní a farieb

7.5 Kritické a vedecké myslenie

- vysvetľovanie účinkov surovín
- interpretácia pozorovaní

7.6 Empatia

- pomoc účastníkom
- individuálny prístup

8. Vplyv workshopu na podnikavosť žiakov

Podnikavosť v tejto aktivite neznamená len ekonomické myslenie, ale schopnosť identifikovať potrebu, pripraviť riešenie a odovzdať hodnotu druhým.

Žiaci si počas workshopu uvedomujú, že ich práca má konkrétny dopad – účastníci si odnášajú vedomosti aj produkt. Tento moment je kľúčový pre budovanie vnútornej motivácie a pocitu zmysluplnosti.

8.1 Zažili rolu organizátorov a facilitátorov

Prevzali iniciatívu, učili sa viesť ľudí a organizovať priebeh aktivity.

8.2 Prešli celým produktovým procesom

Od témy (lesné plody a bylinky) cez prípravu, tvorbu produktu, balenie až po prezentáciu výsledku.

8.3 Učili sa vytvárať hodnotu

Poskytli účastníkom zážitok, vedomosti aj vlastný výrobok.

8.4 Rozvíjali kľúčové podnikateľské zručnosti

Komunikáciu, spoluprácu, spoľahlivosť, estetické cítenie a schopnosť prezentovať výsledok.

8.5 Zažili pocit úspechu

Účastníci si odniesli hotový produkt, čo posilnilo motiváciu žiakov a ich dôveru vo vlastné schopnosti.

9. Organizačné a realizačné parametre aktivity

9.1 Cieľová veková skupina

Aktivita je vhodná pre:

- žiakov 2. stupňa základných škôl (5.–9. ročník)
- žiakov stredných škôl
- verejnosť

Pri mladších žiakoch je potrebné:

- zjednodušiť odborný obsah
- posilniť podporu zo strany dospelého facilitátora

9.2 Minimálny počet zapojených žiakov

- minimálne 6–8 žiakov v realizačnom tíme

Optimálne rozdelenie:

- 2 žiaci – prezentácia
- 2–3 žiaci – stanovištia
- 2–3 žiaci – praktická časť výroby

9.3 Počet účastníkov workshopu

- 10–20 účastníkov na jeden workshop

Pri vyššom počte:

- rozdeliť účastníkov do skupín
- zabezpečiť viac stanovišť

9.4 Dĺžka workshopu

- 120 – 150 minút

Rozdelenie:

- stanovištia: 20–30 min
- prezentácia: 15–20 min
- ochutnávka: 10–15 min
- inštruktáž: 10 min
- výroba: 45–60 min
- reflexia: 10–15 min

9.5 Časová náročnosť prípravy

Žiaci:

- 6–10 hodín

Obsah:

- štúdium témy
- príprava prezentácie
- nácvik
- rozdelenie rolí
- skúška

Facilitátor:

- 3–5 hodín

9.6 Materiálne zabezpečenie

- suroviny
- pomôcky
- obaly
- stanovištia
- pracovné stoly

9.7 Odporúčania

- začať pilotne
- rozdeliť roly
- nechať žiakov viesť
- dodržať štruktúru
- ukončiť reflexiou